

De Inclusieve kerk?

*Onderzoek naar de geestelijke verzorging
van Doven en Slechthorenden
in de Gereformeerde kerken vrijgemaakt*

Deputaten voor pastorale zorg aan doven en slechthorenden lieten het PraktijkCentrum een onderzoek doen naar de geestelijke verzorging van Doven en Slechthorenden in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt.

De onderzoekers waren Drs. A.M. de Jonge en Drs. M. Wijma.
Hun rapport heeft de titel: De inclusieve kerk?

Vooraf

Deputaten hebben nagedacht over de uitkomst van het onderzoek.
Zij hebben een aantal beleidsvoornemens voor de toekomst opgesteld.
De beleidsvoornemens staan in een afzonderlijk stuk.
Dit worden aan de doven en slechthorenden toegestuurd.
De beleidsvoornemens zijn ook te vinden op www.doven.gkv.nl.

Nu volgt een korte weergave van het rapport.
Maar omdat het kort is kan ik lang niet alles vertellen.
Wil je alles weten dan moet je het onderzoeksrapport lezen.
Deputaten hebben het rapport nog niet gepubliceerd.
Maar wie dat wil kan het hele rapport ontvangen.
Als je een verzoek stuurt naar secretaris@doven.gkv.nl dan wordt het rapport (digitaal) toegestuurd.

Literatuuronderzoek

De onderzoekers beschrijven in hoofdstuk 2 hun literatuuronderzoek.
Dat biedt veel informatie over hoe in het verleden mensen met doofheid omgingen.
Er wordt verteld over het dovenonderwijs, de gebarentaal en de dovencultuur.
In 2002 kwam de wet Leerling Gebonden Financiering.
Toen kozen meer ouders voor het gewone onderwijs voor hun dove kind.
Doordat veel doofgeboren kinderen een CI dragen ontstaat een nieuwe generatie doven.
Zij hebben geen weet meer van de dovencultuur.
Welke pastorale behoeften brengt dit met zich mee voor de jongste generatie doven?
En hoe kunnen de kerken in die pastorale behoeften voorzien?

Vervolgens beschrijft het rapport de stand van zaken in het dovenpastoraat in de GKv.
Er staat ook in wat andere kerken voor hun doven doen.
De diaconale kant van het dovenwerk in de GKv wordt vooral gedaan door Dit Koningskind.
De vraag komt op of een horende gemeente wel een inclusieve gemeente voor de dove kan zijn.
Is een speciale dovengemeente niet het ideaal waarnaar we moeten streven?

Dit leidt tot de volgende vragen voor het onderzoek:

1. In hoeverre vinden doven en hun naasten inclusie in de horende gemeente wenselijk?
2. In hoeverre en hoe achten zij dit praktisch mogelijk?
3. Wat zou de meerwaarde zijn van een speciale dovengemeente en in hoeverre is dit haalbaar?

Methode

In hoofdstuk 3 geven de onderzoekers verschillende vragenlijsten.
Het gaat om vragen voor interviews met doven, met hun familieleden en met professioneel betrokkenen.

Gewoonlijk is de communicatie tussen doven en horenden moeilijk.

Door miscommunicatie ontstaat gemakkelijk wantrouwen.

En doven krijgen het gevoel dat ze niet erkend worden.

Het ontslag van de dovenpredikant ds. Van Dijk heeft deze gevoelens versterkt.

Dit was slecht voor het onderzoek.

Kwantitatieve analyse

Hoofdstuk 4 biedt allerlei gegevens.

Zeventien scriba's hebben verteld wat er in hun gemeenten voor de doven wordt gedaan:

Zij noemen dovendiensten en aangepaste diensten;

het gebruik van de beamer en ondersteuning bij andere activiteiten;

Bijbelstudie voor doven en individueel pastoraat, en nog wat meer.

Dat lijkt nog niet zo slecht.

Maar er zijn ook enkele gemeentes waar niets speciaal voor de doven gedaan wordt.

En volgens de doven is wat er gebeurt ook niet zo veel als de scriba's aangeven.

De doven hebben dit aangegeven door de vragenlijsten in te vullen.

(Er waren 64 vragenlijsten verstuurd en 16 teruggekomen.)

Kwalitatieve analyse

In hoofdstuk 5 staat de kwalitatieve analyse.

De onderzoekers hebben een schriftelijke enquête gehouden onder de doven.

Ook hebben ze hen uitgenodigd om in een vergadering met hen door te spreken.

Slechts 3 doven gaven zich hiervoor op.

Daarom zijn deze groeps gesprekken niet doorgegaan.

Er zijn telefoongesprekken gevoerd met alle regionale dovencommissies.

Zij geven aan dat weinig mensen mee willen doen in het werk van de commissie.

De dovencommissies komen tot 27 (of 33) doven voor wie zij werken.

(Deputaten tellen 40 dsh-leden binnen de GKv.)

De dovencommissies geven aan dat het gemis van een dovenpastor sterk is.

Hierdoor zijn er in een aantal regio's geen aangepaste diensten meer.

Ook wordt er geen catechisatie gegeven.

Er is ook samenwerking met het interkerkelijk dovenpastoraat.

Volgens de dovencommissies vinden doven een speciale dovengemeente ideaal.

Maar daarvoor zijn er te weinig doven.

Bij sommige doven en slechthorenden leeft de wens om volledig opgenomen te zijn in hun eigen gemeente.

Conclusies

In het laatste hoofdstuk staan de conclusies.

Ik geef de eindconclusies weer zoals die in het rapport staan.

1. De pastorale zorg is op dit moment niet naar tevredenheid van de doven/slechthorenden, zodat veel er niet meer aan meedoen en het aanbod daardoor dus daalt.
2. Door een algehele vermoeidheid zijn er geen ideeën meer over hoe de zorg kan worden verbeterd.
3. Het conflict dat heeft gespeeld en het ontslag van ds. Van Dijk hebben de situatie verergerd.

4. Culturele verschillen tussen de horende wereld en de dovensgemeenschap bemoeilijken de communicatie tussen de partijen en dit heeft de situatie van de pastorale zorg in de GKv negatief beïnvloed.

De onderzoekers adviseren:

- Blijf voor de komende jaren landelijk zorg houden voor doven en slechthorenden.
- Streef ernaar de contacten te verbeteren en eenduidig te communiceren.

Wout Scherff 22 december 2016